

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра міжнародних економічних відносин

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва курсу	Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції
Викладач	Іван МИЦЕНКО доктор економічних наук, професор, завідувач кафедрою міжнародних економічних відносин
Контактний телефон	+38(050) 60-75-45-9
Е-mail:	mignarodnaekonomika@gmail.com
Обсяг та ознаки дисципліни	Вибіркова дисципліна, змістових модулів – 2. Форма контролю: залік. Загальна кількість кредитів – 4, годин – 120. Формат: очний (offline / facetoface) / дистанційний (online). Мова викладання: українська / англійська. Рік викладання – 2024.
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку, розміщеному в інформаційному ресурсі moodle.kntu.kr.ua; у режимі відео конференцій Zoom, через електронну пошту, Viber, Messenger, Telegram за домовленістю.
Пререквізити	Особливі вимоги відсутні

1. Мета і завдання дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції» є засвоєння теоретичних основ міжнародних кредитно-розрахункових та валютних операцій, формування знань та навичок щодо банківського обслуговування зовнішньоекономічної діяльності.

Завданням вивчення дисципліни «Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції» є вивчення технології здійснення валютних операцій, різних форм міжнародних розрахунків, загальноприйнятих міжнародних

правил, що застосовуються банками при обслуговуванні розрахунків між учасниками зовнішньоторгівельного бізнесу.

2. Результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен :

знати:

- розуміти організацію міжнародних розрахункових операцій;
- ідентифікувати особливості здійснення кредитування зовнішньоторговельних операцій;
- аналізувати ризики в міжнародних кредитно-розрахункових та валютних операціях та знаходити шляхи їх мінімізації;
- аналізувати технології здійснення валютних операцій, різних форм міжнародних розрахунків;
- розуміти загальноприйняті міжнародні правила, що застосовуються банками при обслуговуванні суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності;
- володіти технологією здійснення валютних операцій;
- аналізувати та визначати ефективність кредитно-розрахункових операцій;

вміти:

- застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури;
- застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку;
- здійснювати ефективні комунікації в сфері фінансів, банківської справи та страхування;
- визначати, обґрунтовувати професійні рішення в сфері фінансів, банківської справи та страхування і брати відповідальність за них;
- підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку у сфері фінансів, банківської справи та страхування;
- враховувати особливості здійснення зовнішньоекономічної діяльності підприємства, аналізувати ситуацію на світовому ринку товарів та послуг
- досліджувати міжнародні економічні відносини та світовий ринок товарів та послуг.

набути соціальних навичок (soft-skills):

- здійснювати професійну комунікацію, ефективно пояснювати і презентувати матеріал, взаємодіяти в проектній діяльності;
- вчитися керувати людьми, проводити аналіз своєї діяльності;
- володіти культурою сучасного економічного мислення.

3. Політика курсу та академічна доброчесність

Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення.

При організації освітнього процесу в Центральнотехнічному національному університеті здобувачі вищої освіти, викладачі та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу; Положення про організацію вивчення вибіркового навчального дисциплін та формування індивідуального навчального плану ЗВО; Кодексу академічної доброчесності ЦНТУ.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади валютних операцій

Тема 1. Валютні системи та еволюція їх розвитку

Тема 2. Валютний курс у системі міжнародних кредитно-розрахункових та валютних операцій

Тема 3. Валютний ринок і його структура

Тема 4. Валютні операції та їх класифікація

Тема 5. Типи валютних операцій на міжнародному ринку

Змістовий модуль 2. Механізми організації міжнародних кредитно-розрахункових операцій

Тема 6. Організація міжнародних кредитно-розрахункових операцій банку: сутність та технологія здійснення міжнародних розрахунків

Тема 7. Валютні ринки і валютні операції

Тема 8. Валютні розрахунки в системі міжнародних розрахунків

Тема 9. Міжнародні комерційні контракти в системі міжнародних розрахунків

Тема 10. Товаросупровідні документи в міжнародній торгівлі

Тема 11. Ризики в міжнародних кредитно-розрахункових, валютних операцій, шляхи їх мінімізації

Тема 12. Контроль та регулювання валютних операцій

5. Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне опитування, письмовий контроль.

Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою, у тому числі: перший рубіжний контроль – 50 балів, другий рубіжний контроль – 50 балів.

Семестровий залік полягає в оцінці рівня засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу на лекційних, семінарських та практичних заняттях і виконання індивідуальних завдань за стобальною та дворівневою («зараховано», «не зараховано») та шкалою ЄКТС результатів навчання.

6. Рекомендована література

1. Береславська О. І. Міжнародні розрахунки та валютні операції: навч. посіб. Ірпінь : Університет ДФС України, 2019. 368 с.
2. Зянько В. В. Міжнародні розрахунки і валютні операції : навчальний посібник / Зянько В. В., Єпіфанова І. Ю., Мельничук Д. П. – Вінниця : ВНТУ, 2021. 106 с.
3. Миценко І. М. Трансформація системи управління зовнішньоекономічною та інвестиційною безпекою України в умовах глобалізації : монографія / І. М. Миценко, І. Г. Бабець ; Центральноукраїн. нац. техн. ун-т. Кропивницький : Поліграф-Сервіс, 2021. 464 с.
4. Решитько Т.В. Проблеми інвестування та кредитування аграрних підприємств України на рівні макроекономіки: зарубіжний досвід. *Центральноукраїнський науковий вісник*. Економічні науки. Випуск 6(39). 2021. С. 37- 46. URL: <http://economics.kntu.kr.ua/archive/39.html>.
5. Класифікатор іноземних валют та банківських металів : Положення, затв. постановою Правління НБУ від 04.02.1998 № 34 зі змінами та доповненнями: у ред. постанови Правління НБУ від 28.04.2020. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0521500-98#n15>.
6. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 7 груд. 2000 р. № 2121-III зі змінами та доповненнями: станом на 29.05.2020. / Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.
7. Про валюту і валютні операції : Закон України від 21.06.2018 р. №2473-VIII зі змінами та доповненнями: станом на 28.04.2020 р. / Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19>.
8. Про заходи захисту та визначення порядку здійснення окремих операцій в іноземній валюті : Положення, затв. постановою Правління НБУ від 02 січня 2019 року № 5 зі змінами та доповненнями: у ред. постанови Правління НБУ від 29.08.2020. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0005500-19#Text> .
9. Про обіг векселів в Україні : Закон України від 05.04.2001 р. №2374-III зі змінами та доповненнями: станом на 13.02.2020, підстава - 440-IX/

Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2374-III#Text>.

10. Про порядок здійснення банками операцій за акредитивами : Положення, затв. постановою Правління НБУ 03.12.2003 № 514 зі змінами та доповненнями: у ред. постанови Правління НБУ від 16.07.2020. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1213-03#Text>.

11. Про порядок здійснення операцій з чеками в іноземній валюті на території України : Положення, затв. постановою Правління НБУ від 29.12.2000 № 520 зі змінами та доповненнями: у ред. постанови Правління НБУ від 16.07.2020. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0152-01#Text>.

12. Про структуру валютного ринку України, умови та порядок торгівлі іноземною валютою та банківськими металами на валютному ринку України : Положення, затв. постановою Правління НБУ від 02.01.2019 № 1 зі змінами та доповненнями: у ред. постанови Правління НБУ від 08.02.2020, URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0001500-19>.

13. Про транскордонне переміщення валютних цінностей : Положення, затв. постановою Правління НБУ від 02.01.2019 № 3. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0003500-19#Text>

14. Brian W. Clarke. Handbook of International Credit Management. 2001. URL : https://www.routledge.com/Handbook-of-International-Credit-Management/Clarke/p/book/9781138717978?srsId=AfmBOoo4maW7FZ0RiP0tZF7olUgyN-gTIZhmGORMSM8k_rVP2wKfu0sN.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>.
2. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
3. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду. URL : <http://www.imf.org>.
4. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL : <http://www.minfin.gov.ua>.
5. Офіційний сайт Національного банку України. URL : <http://www.bank.gov.ua>.
6. Офіційний сайт Світового банку. URL : <http://www.worldbank.org>.

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин, Протокол № 1 від «29» серпня 2024 р.